

ISSN:2791-9617

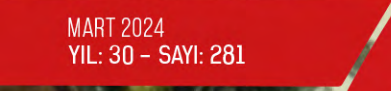
somuncubaba

Bergisi'nin Eki'dir.

Aile

MART 2024

YIL: 30 - SAYI: 281

Ramazan Ayında
Nefis Eğitimi

© Sümeyye Büşra YILDIZ

Ramazan'da
Yardımlaşma Kültürü

© Emine Büşra YÜKSEL

Babalık Kodları
Değişiyor

© Eşref BOLUKÇU

Merhûm

Rahmetle Bezenmiş (s.a.v.)

Sevgili Peygamberimizin mübarek isimlerinden biri de "Merhûm/Rahmetle Bezenmiş" idi.

Merhamet Peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.), Yüce Allah (c.c.)'in ilahî rahmetinin en büyük aynasıydı. Çünkü O, bütün varlıklar için bir rahmet olarak gönderilmiş nebilerin son halkasıydı. O şöyle buyuruyordu: "Ey insanlar! Ben ancak âlemlere hediye edilmiş rahmet elçisiyim." (Hâkim, Müstedrek, I, 35) Mü'minlere karşı çok şefkatli olan rahmet peygamberinin sözleri de insanları sevgi ve merhamete çağırdı: "Merhametli olanlara Rahman (olan Allah) merhamet eder. Siz yerdekilere merhamet edin ki, göktekiler de size merhamet etsin." (Ebû Davud, Edeb 58, Had. No: 4941) "İnsanlara merhamet etmeyene Allah da merhamet etmez." (Müslim, Fedâil 15, Had. No: 66) hadisleri Allah'ın merhametine nail olmanın, gökteki meleklerin mağfiret duâlarını almanın yollarını açan çığırdı.

Bütün güzellikler O'nda kemâl buldu. O, rahmet ve merhamet peygamberi olarak gönderildi. Dünyaya saadet getirdiği için yaşadığı asır da "Saadet Asr" olarak vasıflandırıldı. Sezâi Gülşenî (1669/1737) şöyle vafsetti:

Kapına geldiler ümmet Muhammed

Dilerler merhamet şefkat Muhammed

Şair, Hz. Muhammed (s.a.v.)'e ümmet olanların, yardım için kapısına gidip merhamet ve şefkat dileyebileceklerini söylüyor.

Çünkü Müslümanların gidebileceği başka hiçbir kapı yoktur diyor. Aynı duyguları

dillendiren Şeref Hanım (1808/1861)'a kulak verelim:

El-meded hîni şefâat kıl Şeref zârı da yâd

Mücrimîne merhamet etmek şîârındır senin

Allah'ın rahmetinin en büyük tezahürü olan Allah Rasûlü, her haliyle oldu merhamet kaynağı. O sonsuza kadar akan, nasiplilerini sulayan bir rahmet pınarı. O, hanımlarına iyi bir eş, çocuklarına şefkatli bir baba oldu. Yetimlerin başlarını okşadı, fakirlerle yemeğini paylaştı. Mü'minlere çok düşkün olan Hz. Peygamber (s.a.v.), özellikle inananlar arasında bu duyguların yerleşmesi için çalıştı ve mü'minlerin tek vücut olup sevinç ve acılarını paylaşmalarını öğütledi. Mü'minler arasında sevgiyi yaymak, merhameti gönüllere nakşetmek için kını, düşmanlığı, hasedi, gıybeti yasakladı, bunların yerine selamlaşmayı, hediyeleşmeyi, sadaka vermeyi, sıla-i rahmi tavsiyede bulundu. Kızı Zeyneb (rah)'in çocuğu, yani kendi torunu can çekişirken ağladı ve buna

şaşıranlara da "Bu bir rahmettir. Allahu Teâlâ onu kullarının kalplerine koymuştur.

Ramazan ve Dinî Hayatımız

Dinî hayatımızda önemli bir yer tutan Ramazan; rahmet kapılarının sonuna kadar açık olduğu, yardımlaşma ve dayanışmanın arttığı, sevgi, saygı, sabır ve kardeşliğin daha da güçlendiği, birlik ve beraberliğin arttığı bir aydır. Ramazan ayı, İslâm dininde büyük bir öneme ve diğer aylar arasında ayrıcalıklı bir konuma sahiptir. Bu ayın özel ve seçkin olmasının en büyük sebeplerinden biri, Kur'ân'ın bu ayda indirilmeye başlanması ve Kadir Gecesi'nin bu ay içinde yer almasıdır. Ayrıca oruç ibadeti, İslâm'ın beş şartından biridir ve bu ayda özel bir ibadet olarak yerine getirilir. Bu yüzden Ramazan ayı, Müslümanlar için kutsal bir zaman dilimidir ve "on bir ayın sultanı" olarak adlandırılmıştır. Ramazan ayı, fazilet bakımından pek çok güzelliklerin ihsan edildiği mübarek bir zamandır. Allahu Teâlâ, Bakara Suresi 185. ayeti kerimede şöyle buyurur: *"Ramazan ayı; insanlara yol gösterici, doğrunun ve doğruyu eğriden ayırmanın açık delili olarak kendisinde Kur'an indirilen aydır."* Aç kalmak, Allah'ın verdiği nimetlerin kıymetini anlamaya ve şükretmeye vesile olur. Bu nedenle, oruç tutan kişi, yoksulların durumunu düşünerek onlara merhamet ve şefkatle yaklaşma fırsatı bulur.

Allah Rasûlü (s.a.v.), Ramazan orucunun sabır ayı olduğunu ve tutulan orucun kalpte bulunan tüm kötülükleri giderdiğini ifade ederek orucun insanı kötülüklerden uzaklaştırıcı bir özelliğe sahip olduğunu belirtmiştir. Ramazan ayı, oruçla birlikte nefislerin terbiye edildiği, zekât, sadaka ve iftarlarla yoksulların doyurulup gözetildiği, Kur'an okuma, mukabele takip etme, teravîh namazı kılma, zikir, dua ve niyazlarla sevap ve mükâfatın arttığı, af ve mağfiretin bolca ihsan edildiği bir feyiz, rahmet ve bereket ayıdır. Hz. Peygamber (s.a.v.), Ramazan ayının bütün günahlara kefaret olduğuna ve mağfiret ayı olduğuna işaret ederek bu mübarek aydan en üst düzeyde istifade edilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Hz. Peygamber (s.a.v.), Ramazan'ın gelmesini dualarla dilediği gibi, sahabilerini de bu heyecana ortak etmiş, onlarla sohbetler etmiş ve kalplerini, zihinlerini bu güzel aya hazırlamıştır. Ramazan, her anın değerinin kat kat arttığı bir rahmet, mağfiret ve sabır ayıdır. Hz. Peygamber (s.a.v.), bu ayı daha hayırlı bir şekilde geçirmeleri için insanlara bir hutbe vermiş ve onları ibadetler konusunda bilinçlendirerek Ramazan ayına hazırlık yapmalarını sağlamıştır. Oruç ve teravîh namazları ile değerlendirilmesini istediği bu ayın içinde bulunan Kadir Gecesi'ne de dikkat çekmiş ve bu ayda yapılan her türlü ibadetin diğer aylara nazaran daha kıymetli olduğunu ve günahların affına fırsat olduğunu müjdelemiştir. Ramazan ayının insanî duyguları daha da ortaya çıkaran bir zaman dilimi olduğunu vurgulamıştır. Allah Rasûlü (s.a.v.), oruçlu kişiyi iftar ettirmenin sevabından bahsederken hiçbir şeyi olmayan kişinin dahi bir bardak su ile iftar ettirerek bu sevaptan faydalanabileceğini ifade etmiştir. Sonuç olarak, bu ayın cehennemden kurtulmaya vesile olduğu ve bunun yolunun Allah'ı tesbih ile meşgul olmak, iftar ettirmek ve ibadet etmekten geçtiği öğretilmiştir. Ramazan-ı Şerifiniz mübarek olsun.

somuncubaba
Dergisi'nin Ekidir.
ISSN: 2791-9617

Aile Eki
Yıl: 9 Sayı: 106

Aile

MART 2024 / YIL: 30 – SAYI: 281
Somuncu Baba Dergisi'nin Ücretsiz Ekidir.

İmtiyaz Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni
Dr. Kemal Demir

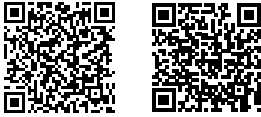
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
M. Hulüsi ERDEMİR

Yayın Editörleri
M. Nazmi DEĞİRMENÇİ
Hulusi KESKİNTEPE

Yayın Kurulu
Prof. Dr. Nihat ÖZTOPRAK, Prof. Dr. Ali YILMAZ
Prof. Dr. Sebahat DENİZ, Prof. Dr. Bilal KEMİKLİ
Prof. Dr. Abdullah KAHRAMAN,
Prof. Dr. Ali AKPINAR

Grafik Tasarım ve Uygulama
Es- Seyyid Osman Hulüsi Efendi Vakfı

Dergimizi, Web Sayfamız ve Mobil
Uygulamalarımız Üzerinden Okuyabilirsiniz:

Basım-Yayım-Dağıtım-Pazarlama
Çamlıca Basın Yayın Eğitim Sağlık Turizm
İnşaat San. ve Ticaret A. Ş
Zaviye Mah. Hacı Hulüsi Efendi Cad.
No: 89 (44700) Darende / MALATYA
Tel: (422) 615 15 00 Faks: (422) 615 28 79

04

► Sümeyye Büşra YILDIZ

Ramazan Ayında
Nefis Eğitimi

14

► Nilüfer Zontul AKTAŞ
Ramazan ve Sahur

Babalık Kodları
Değişiyor

► Eşref BOLUKÇU

08

Misafir Rızkı ile Gelir

► Ayşe Gül PINAR

16

18

Emine Büşra YÜKSEL

Ramazan'da
Yardımlaşma Kültürü

24

Raziye SAĞLAM

Üç Maymun

28

M. Emin KARABACAK

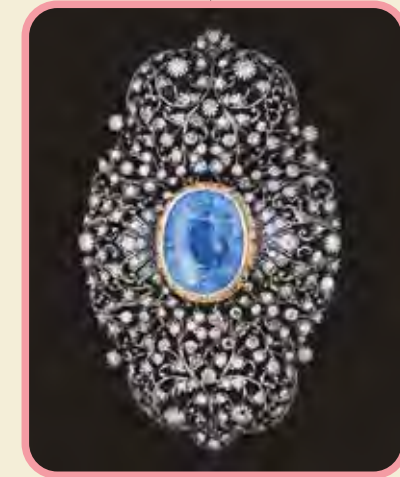
Çocuklarımızı Oruca "Tekne
Orucu" ile Alıştırmak

Orhan Gazi Geliyor

Sait ÖZER

22

III. Mustafa'nın Kelebek Ömürlü
Kızı Hibetullah Sultan

Bengisu HAYAT

26

Berâ Bin Ma'rur (r.a.)

N. Nida DURAN

31

RAMAZAN AYINDA NEFİS EĞİTİMİ

▶ Sümeyye Büşra YILDIZ

“Ramazan, ilâhî rahmetin sağanak sağanak yağdığı, tüm maddî ve manevî kirleri silip süpürdüğü, ruhları ve bedenleri tertemiz ettiği bir aydır.”

Bizleri arınma ve bağışlanma ayına kavuşturan Rabb'imize sonsuz hamd, âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberimiz Efendimiz Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.)'ya binlerce salât ve selam olsun. Başı rahmet, ortası mağfiret, sonu da cehennemden kurtuluşumuza vesile olan mübarek Ramazan'ın gelmesiyle mutluluk iklimine, huzur mevsimine giriyoruz. Nefislerimizi kötülüklerden temizlemenin, gönüllerimizi günahlardan arındırmanın şimdi tam zamanı. Bu ay, ilâhî rahmetin sağanak sağanak yağdığı, tüm maddî ve manevî kirleri silip süpürdüğü, ruhları ve bedenleri tertemiz ettiği bir aydır.

Ramazan ayıyla beraber insanlar maddî ve manevî kirlere temizlenme fırsatı yakalarlar. Kamil bir iman, ihlâs ve sevabını Allah'tan bekleme karşılığında geçmiş günahların silinmesiyle insanın berrak, günahsız hâle gelmesi, bu ayda yapacağı nefis eğitimine bağlıdır.

Ramazan; insana nefis, şeytan ve kötü arzularına karşı koymayı, Allah'ın emirlerine, Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in sünnetlerine uymayı öğreten bir eğitim sürecidir. Bu süreçte kişi oruç, namaz, zekât ve sadaka gibi ibadetlerle nefisini bencillikten, cimrilikten, merhametsizlikten ve her türlü kötülükten arındırmaya çalışacaktır.

Ramazan ayı iradenin, sabrın ve sebatın güçlendirildiği manevî bir aydır. Bu ayda Kur'an'dan ışık alarak, çatalaşan yolları aydınlatacak zihni berraklık, kalp duruluğu ve bir ölçü berraklığı ediniz. Ramazan'da başlayıp tüm zamanlarımıza yayılacak Kur'an dostluğu geliştiririz. Kur'an sadece elimizde, dilimizde değil; yüreğimizde, aklımızda, kısaca hayatımızın her sahasında olur.

Müslüman; Ramazan-ı şerifte bütün küskünlüklerden, günahlardan, nankörlüklerden, cahillikten, fesattan ve zulümden

“Asıl görevimiz hayatın bir kısmında belirli kulluk görevlerini yerine getirmekle yetinmek değil, hayatın tamamını manevî prensiplerle programlamaktır.”

kaçınmalıdır. Bugünün eksikliklerini yarın tamamlamak için çırpınmalı; yarını, ahiret yolculuğuna çıkmadan önceki artı bir ikram olarak düşünmelidir.

İnsana verilen “irade-i cüz'iyeye”, bu ilâhî takdir programının bir parçası olup insanoğlu, kendine verilen bu iradeyi iyilik veya kötülük yönünde kullanması sebebiyle dünyada

hukuk önünde, ahirette ise Allahu Teâlâ'nın huzurunda sorumlu tutulmaktadır.

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim Şems Sûresi 7-10. ayetlerinde, insana ilham edilen bu irade kabiliyetini şöyle açıklamaktadır: "Nefse ve onu şekillendirene... Sonra da ona iyilik ve kötülük yapma kabiliyeti verene yemin olsun ki nefsinin arındırılan kurtuluşa ermiştir. Nefsinin kötülüğe yuvarlayan da ziyana uğramıştır."

Uygulayacağımız manevî program, Kur'an ve sünnet çerçevesinde sürekli yapılan irade eğitimi ile mümkündür. Manevî program, nefis muhasebesi ve nefis temizlenmesinin sürekli hayata hâkim olması demektir.

Hayat, manevî program çerçevesinde, Allahu Teâlâ'ya kulluk amacıyla yeniden yapılandırıldığında, baştanbaşa ibadet anlamı kazanacak, her düşünce, söz ve davranış, sahibine yaptığı ibadetin mükâfatını kazandıracaktır. Asıl görevimiz hayatın bir kısmında belirli kulluk görevlerini yerine getirmekle yetinmek değil, hayatın tamamını manevî prensiplerle programlamaktır. Buna göre hayatta sonuç itibarıyla manevî ve dinî anlam taşımayan tek unsur kalmayacak, mümin, sürekli bir ibadet atmosferi içerisinde yaşayacaktır.

Ramazan'da, oruçla nefis terbiyesi ve temizliği yapılır. Diller kötü sözlerden, gönüller kirlî duygulardan arınır. Günlük hayatta kavgâ, tartışma ve çekişme yerine; "Ben oruçluyum." ifadeleri hâkim olur.

Ramazan ve içinde barındırdığı oruç bize ne kazandırdı ise bunların kalıcı bir hâl ve ahlâk olarak korunması şarttır. Nefis ve irade terbiyesi, orucun kazandırdığı ve insanda ömür boyu etkili olacak en önemli özelliktir.

Rahmet, mağfiret ve kurtuluş mevsimi Ramazan'da ve oruç sayesinde insan -farkında olmasa da- nefis ve irade terbiyesine sahne olur. Oruç tutanların (tuttuğu orucun önemi-

ni bilmeyenler hariç) daha sabırlı olduklarını görmekteyiz. Sabır, şükür ve ihsan güzel ahlâkın temelidir. İnsan oruçla, nefse ağır gelen şeylere sabretmeyi, nimetlere şükretmeyi öğrenir. İhsan ise Allahu Teâlâ'yı görür gibi bir kulluk şuurunu ifade eder. Bunlar ve benzeri kazanımlarla insan ebedî saadet yolunda önemli adımlar atmış olur.

Oruç ruhî disiplindir... Oruç, içimizdeki nefis canavarını kontrol altına alan ve böylelikle insanın içindeki merhamet ve şefkat duygularının açığa çıkmasını sağlayan ruhî bir disiplindir.

Oruç, takvaya ermek ve nefsin şerrinden korunmak için emredilmiştir. Bu bakımdan Ramazan-ı şerif, bize şüphelilerden ve haramlardan uzaklaşmayı öğreten manevî bir eğitim ayıdır.

Oruç, ilâhî bir eğitimidir. Oruç, hayat mücadelesinde gerekli olan "sabır, hâle rıza, irade, azim, sözünde durma ve nefsanî arzuların uzaklaşma" gibi durumların eğitimi ile ahlâkî durumumuzu olgunluğa ulaştırır.

Oruç; nimetlerin değerini bildiren, teşekkür duyguları uyandıran, yoksulların ve çaresizlerin hâlinde anlama şuuru kazandıran, nefsanî arzuları yok eden, maddenin esaretinden kurtarıp "sabır" denilen en yüksek ahlâkî özelliğe erıştiren bir ibadettir.

İşin aslına bakacak olursak orucu tutan biz değiliz. Asıl, oruç bizi ayakta ve diri, başımızı da dik tutmaktadır. Ne mutlu, orucun başını dik tutan ve başını oruçla dik tutan hakiki müminlere... Ne mutlu, Ramazan'ı hakkıyla yaşayan gönül erlerine... Ne mutlu, temizlenme ayında nefsinin eğiterek Rabb'inin yolunda giden güzel yüreklilere...

CHIA TOHUMU VE OMEGA-3 İHTİYACIMIZ

► Nesibe AYDIN

Eski çağlardan bu yana kullanılan chia/çiya tohumu içerdiği yüksek lif ve Omega-3 yağ asidi ile enerji ve güç sağlayarak sağlıklı beslenmeyi destekliyor. Antioksidan özellikleri sayesinde kanser ve inflamatuvar hastalıklara karşı koruma sağlayan chia tohumu; diyabet, kalp-damar ve sindirim sistemi rahatsızlıklarına karşı da vücudu güçlü kılıyor, cilt sağlığına ise yaşlanma karşıtı olarak etki ediyor. Ancak aşırı tüketimi mide ve bağırsak sorunlarına yol açabileceğinden dikkatli kullanılması tavsiye ediliyor. Uzm. Dyt. Hüban Ercan, chia tohumu ve bilinmesi gerekenler hakkında bilgi verdi:

Chia tohumu Güney Amerika, Guatemala ve Güney Meksika'ya özgü, *salvia hispanica* ailesine bağlı, nanegillerden olan çiçekli bir bitkidir. Aztek ve Mayalılar tarafından geleneksel tıbbın bir parçası olarak kullanılmıştır. Günümüzde ise popüler bir fonksiyonel besindir. 100 gramında 42,1 gr karbonhidrat, 30,7 gr yağ ve 16,5 gr protein içeren bu mucizevi besin, özellikle veganlar için iyi bir bitkisel Omega-3 kaynağıdır. Ayrıca kalsiyum, fosfor, potasyum, magnezyum, niasin, A vitamini ve posa baki-

mından da oldukça zengindir. Ortalama 1-2 yemek kaşığı chia tohumu günlük lif ihtiyacının %39'unu, Omega-3 ihtiyacının ise tamamını karşılayabilir.

Chia tohumundaki fenolik bileşikler, antioksidan etki göstererek vücuttaki serbest radikallerle mücadele eder. Çoklu doymamış yağ asitleri ve omega-3 içeriği nedeniyle kalp damar sağlığını destekleyen chia tohumunun çözünür lif içeriği bağırsak hareketlerini düzenler, kan şekerini dengeler, tokluk süresini uzatır ve kilo vermeyi kolaylaştırır. Sütten altı kat fazla kalsiyum içerdiği bilinen mucizevi tohum bu yönüyle de kemik erimesi hastalığı olanlar ile süt ve süt ürünlerine karşı duyarlı kişilerin kalsiyum ihtiyacını önemli ölçüde karşılar. Ayrıca gluten içermediği için çölyak hastaları tarafından da gönül rahatlığıyla tercih edilebilir.

Bilimsel çalışmalarda kesin bir yaş belirtilmesine de chia tohumu genellikle 5 yaş altındakilere önerilmemektedir. 5-18 yaş arası çocuklarda ise günlük tüketimi 2 yemek kaşığından az olmalıdır. Hamilelere ve emziren annelere gelince, bu gruptakilerin chia tohumu kullanmaları pek tavsiye edilmemektedir.

BABALIK KODLARI DEĞİŞİYOR

▶ Eşref BOLUKÇU

“Babaların duygularını daha geri planda bırakması, maddî sorumluluk kısmını daha ön planda tutması çocukların gelişiminde olumsuzluklara neden olabilir.”

Babalık ne zaman başlar, diye bir soru sorsam cevabınız ne olur? Kanımca, birçoğunuz çocuk doğduktan sonra babalık da başlar, der. Bu bakış açısı, günümüz için geçerli değildir. Babalık, evlenme kararı verilirken başlar.

Bu arada, şunu ifade etmek istiyorum: Baba ile ilgili, babalık ile ilgili yazıyor olmak, anneye ve anneliğe önem vermediğim gibi bir anlama gelmesin. Bir süre, dergimizde, baba, babalık ve babalar ile ilgili yazmaya devam edeceğim.

Dünyaya gözünü açan çocuk, önce anesiyle, annesinin kokusuyla, ten temasının vermiş olduğu sevgiyle tanışır. Daha sonra babasına aşına olmaya başlar.

Geçmişte baba evin maddi ihtiyaçlarını karşılarken ev içindeki işler anneye kalırdı. Doğal olarak çocukların duygusal ve diğer ihtiyaçlarını karşılamak da çoğunlukla anneye düşen görevlerdi.

Geçmiş ataerkil toplumlarda baba figürü, kısıtlayıcı ve yasaklayıcı olarak görülebilir. Bu durum, o toplumlarda ve ailelerde içselleştirildiği için normal olarak kabul edilirdi. Bu tarz ortamda yetişen çocuklar, bu durumu içselleştirebilir ve yetişkinliğe geldiklerinde benzer davranışları gösterebilirdi. Babanın bu sert yaklaşımı çocukların hoşuna gitmese de bu ortamda yetişen çocuklar büyüyüp baba olduklarında aynı davranışları sergileyebilirlerdi.

Babalar neredeyse çocuklarıyla ilgilenmezlerdi. Aslında bu durum, o günün şartlarında düşünüldüğünde normal olarak kabul edilmektedir. Çocuk oyun oynamak ister, anne ya da ağabey ve abla ile oynar; çocuk acikir, anne besler; çocuk üstünü kirletir, anne değiştirir; çocuk su ister, anne getirir; veli toplantısı olur, anne katılır...

“Günümüzde çocuk gelişiminde artık aktif şekilde rol alan babalar görüyoruz ve eski olumsuz babalık kodlarını reddettiğine tanık oluyoruz.”

Peki, günümüzde durum nasıl? Günümüzde eğer babalar böyle ise ya da böyle olmaya devam ederse çocuklarda telafisi olmayan sorunlara sebep olabilir. Günümüzde bir değişim var mı? Sanırım yukarıdaki durumlar yavaş yavaş geride kaldı ve birer klişeye dönüşmek üzere. Annenin yerini babanın doldurması ya da babanın yerini annenin alması çok fazla mümkün olan bir durum değildir. Çünkü her birey hayatının her evresinde anne ve babasına ayrı ayrı ihtiyaç duyar. Çocuğun hem ruhsal hem de fiziksel gelişiminde ebeveynlerin olumlu davranışları çocukların daha sağlıklı bireyler olarak yetişmesine olanak sağlar. Fakat babaların duygularını daha geri planda bırakması, maddi sorumluluk kısmını daha ön planda tutması çocukların gelişiminde olumsuzluklara neden olabilir.

Baba, çocuğu 9 ay karnında taşımadığı, emzirmediği için kendini daha geri planda tutabilir. Fakat çocuk, anne karnında dahi babanın varlığına, sevgisine, ilgisine ihtiyaç duyar ve birçok yönünü babanın varlığı ile geliştirir. Günümüzde çocuk gelişiminde artık aktif şekilde rol alan babalar görüyoruz ve eski olumsuz babalık kodlarını reddettiğine tanık oluyoruz. Tabii ki o olumsuzluklar, o gün için normaldi.

Dışarıda çalışan herkes, hayatın yoğun koşturmacasında akşam eve geldiğinde

dinlenmek, kendine zaman ayırmak ister. Bu bir ihtiyaçtır. Fakat çocuğa zaman ayırmak da zorunlu bir görevdir ve bu durum da bir ihtiyaçtır. Çocuğa zaman ayırmak, çocuk ile oynamak aslında babalar için de bir ihtiyaçtır. Kendinize ve çocuğunuza oyun oynama hakkı tanıyın. Gelecekte bunun için kendinize çok teşekkür edeceksiniz.

Bir babanın çocuğuna, çocuğunun gelişimine ne gibi katkıları olabilir? Babalığın olmazsa olmaz kodlarını şu şekilde özetlemek mümkündür:

Çocuğun büyüme ve gelişme aşamasında babanın rol alması, çocuğun bilişsel gelişimine ve problem çözme becerisine katkı sağlar.

Babanın çocuğun duygusal ihtiyaçlarına cevap vermesi, çocuğun daha özerk yetişmesini sağlar.

Anne ve babanın çocuğun hayatına birlikte katılmasıyla çocuk farklı modeller görür ve

daha çok sayıda uyarıcı alır. Böylelikle çocuğun zihinsel ve sosyal gelişimi olumlu etkilenir.

Babanın bebeklik döneminde bebek ile bağ kurması, güvenli bağlanmayı sağlar.

Babanın çocuk ile oyun oynaması, çocuğun özgüvenini destekler.

Babanın çocuğun yaşamına aktif katılmasıyla çocuğun empati, iç denetim, özgüven gibi özellikleri gelişir.

Babanın çocuğu ile olumlu iletişim kurması, çocuğun daha kolay sosyalleşmesini sağlar.

Çocukların cinsel kimlik gelişiminde babanın aktif varlığı önemlidir.

Evet, babalık yapma şekli değişiyor. Dergimizde önümüzdeki sayılarda da bu konuyla ilgili yazılarımızı okumanız dileğimle...

RAMAZAN NEŞESİ

Uyandı mahyâların
Rengârenk kandilleri
Kutlu ayın neşesi
Kuşattı gönülleri.

Hatırlattım anneme
Sahura kaldır diye.
Bu mübarek geceler
Mü'minlere hediye.

Babam imanla açar
Allah'a avucunu.
Kardeşim hiç bırakmaz
Şu tekne orucunu.

Yavaş yavaş iftarın
Zamanı yaklaşıyor.
Oruçta dedem bile
Sanki çocuklaşıyor.

Candan paylaş ki Rabbim
Çok eylesin azını.
Arka safta kılarız
Teravih namazını.

Şükrederiz Allah'ım
Sınırsız ikramına.
Kavuşturdularını
Ramazan Bayramı'na.

Ahmet Sami BENLİ

EDEBİYATIMIZDA RAMAZAN

▶ H. İklil ABBASOĞLU

“Ramazaniyeler, genel olarak Ramazan’dan bahseden eserlerin ortak adıdır. Bunlar genellikle manzum olarak ve kaside biçiminde yazılmış eserlerdir.”

*Gönderdi Hudâ çün bize mihman Ramazan'ı
Hoş tutmaya niyyet edelim biz dahı anı.*

Ramazan; biz kullar için yüce Yara-
dan'ın rahmet ettiği bir aydır. Rama-
zan, mağfiret ve istiğfar ayıdır. Açlık,
susuzluk, dinginlik halidir. Ramazan; on bir
ayın sultanı, başka bir hal, başka bir dünya,
bambaşka bir zamandır. Her yönüyle insana
huzur ve sekinet veren Ramazan ayına, ede-
biyat dünyamız da bigâne kalmamıştır. Ede-
biyat aşınadır. Bütün güzelliklere...

Sözlükte “günün çok sıcak olması, güne-
şin kum ve taşları çok ısıtması, kızgın yerde
yalınayak yürümekle ayakların yanması” an-
lamlarındaki “ramad” masdarından veya “gü-
neşin güçlü ısısından çok fazla kızmış yer”
mânasındaki “ramdâ” kelimesinden türeyen
Ramazan, kamerî yılın şabandan sonra, şev-
valden önce gelen dokuzuncu ayının adıdır.
Kullanımı daha öncesinde sözlü olarak veya
günlük hayatta yaygın olsa da yazılı olarak ilk
defa 1387 yılında İrşadü'l-Mülûk ve's-Selâtîn
adlı eserde kullanılmıştır.

Ramazan en başta “Ramazaniye” isimli
özel bir türün doğmasına sebep olmuştur.
Ramazaniyeler, genel olarak Ramazan'dan
bahseden eserlerin ortak adıdır. Bunlar ge-
nellikle manzum olarak ve kaside biçiminde
yazılmış eserlerdir.

Halk arasında uzun saatler boyunca aç ve
susuz durmak, oruç hâlinde bulunmak bü-
tün zorluğuna rağmen baş üstünde tutulur.
Öyle şikâyet yoktur Ramazan'dan, tatlı bir
meşakkattir. Ramazaniyeler bu yüzden yazıl-
mıştır. Bu güzel ve mübarek ayın verdiği coş-
kuyu dile getirmek, Ramazan ayının gelişini
tebrik etmek ve Ramazan ayının faziletleri
üzerinde durulan şiirler, ilahiler, kasideler,
nesirler yazmaktır maksat. Ramazan'ın her
anı edebiyatla dile gelecek, oruç duygu dili-

“Ramazaniyeler, Ramazan manileri, ilahiler
bu ayda üretilen verimli eserler olmuşlardır.
Böylece Ramazan, edebiyatımızın her
alanında yeni eserlerin doğmasına sebep
olmuştur.”

ne dönüşecek, Ramazan edebiyatla buluşa-
caktır. Öyle ki bu kavram etrafında atasözleri
ve deyimler oluşmuş, fıkralar üretilmiş, hatıra
türü büyük bir zenginlik kazanmış, Rama-
zaniyeler, Ramazan manileri, ilahiler bu ayda
üretilen verimli eserler olmuşlardır. Böylece
Ramazan, edebiyatımızın her alanında yeni
eserlerin doğmasına sebep olmuştur.

Bu tür eserlerde ana konu Ramazan,
oruç, teravih, kadir gecesi, iftar, sahur, cami-
ler, mahyalar, kandiller ve bayramdır. Hatta
bu bütünlük içinde Ramazan'ın tabii bir ger-
çeği olarak iftar yemekleri, zengin ve yoksul
kişilerin hâlleri vs. de bu tür eserlerin işledik-
leri konular arasına girer.

Açıldı yine mısra-ı dervâze-i gufran

Hak'tan taleb-i mağfirete vakt ü zamandır

Enderunlu Vâsif burada Ramazan'ın rah-
met ve bereket mevsimi olarak gelmesini,
bağışlanma kapısının açıldığını, bu ayın Al-
lah'tan af dileme zamanı olduğunu bizlere
anlatmıştır.

Dilerim ki; Ramazan ayını güzelce kar-
şılar, ihya eder ve uğurlarız ve bu mübarek
ayda biz de bağışlananlardan oluruz.

Hoş geldin 11 ayın sultanı! Hoş geldin yâ
şehr-i Ramazan!

RAMAZAN VE SAHUR

◻ Nilüfer Zontul AKTAŞ

Gönlümün kırgın tarafını ağırlar seher vakti. Çağlayan sesi susar, kuşları dinler.

Dinlemek ne güzel erdemdir, bilir misin? İnlleyen dallarına kuşlar konar kalkar.

Yorgun nefesine soluk yüklenir. Ya hay dedikçe dertlerin ummana karışır. Giden gider, hoş bir esinti kalır.

Gözlerin olur kâinat sonra, kâinat ise sözlerin. Ben gözyaşını bu sebepten sevdim. Ruhun

cilasidir o. Toz tutmuş mahzenleri temizler.

Gövdene sal olur her parçasında, dinginliğe yol verir...

Dinlemek iyidir seher vaktini. İyi gelir. Hele de kutlu bir gecenin seheri ise. Ramazan'a yol veriyor ise.

Biz samimi, ahlak, dua üzere oldukça, birlik hasletini önemsedikçe Ramazan bambaşka güzelliklerle gelir."Hoş geldin Ya Şehri Ramazan!" dersin bütün rikkatinle...

Sahur vaktidir Ramazan'ın ruhuyla hemhâl olmaya başlangıç. İnsana huzur katan...

Sıcaklığı, bereketi çoğaltır. Sahur vaktinde zor olsa da uyanışlarımız büyük bir teslimiyetin göstergesidir. Ve gönülce uyanmaya vesile olacak saatlerdir. Teheccüt namazı kılmak, Kur'an okumak, ev halkının hoşnutluğu ile bir, beraber olması.

Oruca alışmamdaki vakit dilimidir sahur, çocukluğumda. Çay kaşığı şıkırtıları kulaklarımdadır. Uykudan feragat etmeye vesile tek saattir o belki de.

Bazen kokulardır nostalji... Alır götürür sizi bir yerlere... Çocukluk kokları yine her sahurda. Çocukluğumun geçtiği iki katlı, bir sürü odası olan bir evdi babaannemlerin evi...

Sahurda evi buram buram yumurtalı ekmek kokusu sarardı. Rahmetli dedem ve babam "Yumurtalı ekmek tok tutuyor adamı." derler, sık sık yaptırırlardı.

Annemin özenle dilimlediği ekmekleri çırpılmış yumurtaya bulayıp cızır cızır yağda bir güzel kızarttığını izlemiştir çocuksu meraklarla...

Ve o kocaman evin kocaman sofasında kurulan kocaman sofrası...

Amcalarım, halalarım, dedem, babaannem, annem, babam, kardeşlerim, kuzenlerim...

O çıtır çıtır yumurtalı ekmekle sessizliği bozan gülümsemeli sohbetleri hatırlıyorum. Ve dedemin biz torunlarını hiç incitmeden biz ne desek "ey gardaş" deyişini...

Ve sabah uyandığımda o sahur keyfini iliklerimde hissedişim...

Çocukluk böyle bir şey olsa gerek, Daren-de'nin Kurtbağı Mahallesi'nde bıraktığım o çocukluk, rüzgâr gibi eser tüm azalarımında...

Ben de özenle dilimlerim ekmekleri. Yumurtaya bulayıp kızartırım annem ve babaannem gibi. Aynı sahur gibi kokar evim...

Bekledim yine! Dört tane tahta merdivenle mutfaktan inişini annemin. Daldı bir anda gözlerim. Sofrayı kurmalıydım ama. Uyanın dedim çocuklarıma... Birer birer herkes gözünü açtı."Hadi bakalım sofrası hazır, bugün size yumurtalı ekmekle beraber çocukluğumdan bir parça sunuyorum." dedim.

An da bir kesit ki; Ramazan'ı size sımıcak eyler. İçinde takva, ibadet, paylaşma, birlik, dua, dirlik ve sevgi ile.

Ramazan akrabalıktır. Dostluk, kardeşliktir. Paylaşmaktır, fedakârlıktır. Gitmektir, varmaktır. Gülümsetmek, kolaylaştırmaktır.

Anadır, babadır.

Candır, canandır.

Küsken barışmaktır.

Çözmek için konuşmaktır.

Durmaktır, durulmaktır.

İbadettir, zarafettir, inceliktir.

Sabırdır, kabuldür, teslimiyettir.

Unuttuğumuz ne varsa bunlara eş değer hatırlamaktır.

Hatırlatmaktır.

Ramazan; gözler sevinci olmaktır.

Gönülce görmektir.

Arınmaktır.

Attığın adımlarla huzuru anbean yaşamaktır.

Mağfiret ola. Ramazanla gönüller huzura gark ola, vesselam...

MİSAFİR RIZKI İLE GELİR

► Ayşe Gül PINAR

“Her misafir kendi rızkı ile gelir. Ve kimse, kimsenin rızkını yiyemez; eksiltemez. Hatta misafir, bir evin bereketini artırır ve o evin rızkında artma olur.”

Misafirperver bir sahabi vardı. Hanımı ise her gün kocasının yanında birkaç misafirle gelmesine tahammül edemez ve kocasına;

- Sen her gün birkaç misafirle geliyorsun; gelen misafirler, çocuklarımızın rızıklarını yiyorlar, der.

Kocasını, aldırış etmez ve eve gelirken her gün yanında birkaç misafir getirmeye devam eder. Kadın sahabi dayanamayıp gider, durumu Rasûlullah'a bildirir:

- Ya Rasûlallah! Kocam her akşam eve birkaç misafir getiriyor, böylece de kocamın kazandıkları hep misafirlere gidiyor. Bir gün hastalanırsa, açlıktan ölmekten korkarım, der.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.), kadının kocasını huzuruna çağırıp durumu bir de ondan dinler. Sahabi;

- Ben misafirsiz edemem! Soframda misafir olması, bana neşe ve bereket veriyor, der.

Bu sefer Peygamberimiz (s.a.v.) kadına, bundan sonra fazla değil, bir misafire razı olup olmadığını sorar. Kadın buna da razı olmayarak;

- Ben çocuklarımla rızıkını başkalarının yemesine rıza gösteremem, der.

Adam hiç olmazsa bir misafirden ısrar edince; kadın boşanmaktansa, bir misafire razı olur. Fakat o akşamüzeri beyinin eve yine iki misafirle geldiğini görür. Kadın sinirlenmiştir, içi rahat değildir. Yemek hazırlamak için mutfağa girer, üç kişilik yemek hazırlayıp tepsiyi kocasına verir. Biraz sonra da misafirlerden birinin çıkıp gittiğini görür. Hazırlanan yemeklerden biri yenmemiştir.

Kadın kocasına;

- Misafirin biri niçin yemek yemeden çıkıp

gitti, diye sorar.

Adam, ikinci misafirin farkında değildir;

- Sen hangi misafirden bahsediyorsun? Ben bir misafirle geldim, o da içeride işte, diye cevap verir.

Kadın çok iyi görmüştür. Misafirin birisi yemek yemeden çıkmıştır.

Bu münakaşanın içinden çıkamayacaklarını anlayan karı-koca, hemen Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'e müracaata giderler ve durumu anlatırlar.

Onları dinleyen Peygamber Efendimiz şöyle buyurur:

-Evet! Eve iki misafir gelmişti. Fakat bunlardan birisi hakiki insan değil, insan sûretine giren rızıktı. Allah (c.c.), hanımını akıllandırmak için rızık insan kılığına sokmuştu. Hanımın ise, yine misafirler için bir miktar rızık gözden çıkarıp hazırladı, ama o rızık, eksilmedi.

Şunu iyi bilirsiniz ki her misafir kendi rızık ile gelir. Ve kimse, kimsenin rızıkını yiyemez; eksilmez... Hatta misafir, bir evin bereketini artırır ve o evin rızıkında artma olur, buyurdular. Tabii ki kadın, bu hadiseden sonra itiraz edecek durumda değildi.

RAMAZAN'DA YARDIMLAŞMA KÜLTÜRÜ

▶ Emine Büşra YÜKSEL

“Ramazan ayı manevî ikliminde Müslümanlar agâh olma, yardımlaşma ve iş birliği gibi birçok manevî kazanım elde ederler. Bu kazanımlar da insanlar arasındaki beşerî ilişkileri geliştirir yeni dostluklara kapı açar.”

Ramazan ayı bereketiyle gelmekte ve bizlere de birçok manevî değer kazandırmaktadır. Bu ayda Allah'ın rızası için yapılan bütün hayırlı işlerin sevabı, diğer aylarda yapılandan daha fazla olduğundan Müslümanlar Ramazan ayında adeta hayırda yarışır. Bu mübarek ayın manevî ikliminde Müslümanlar agâh olma, yardımlaşma ve iş birliği gibi birçok manevî kazanım elde ederler. Bu kazanımlar da insanlar arasındaki beşerî ilişkileri geliştirir yeni dostluklara kapı açar.

Ramazan ayında aile bireyleri, komşu, akraba, iş arkadaşları ve ihtiyaç sahibi kimselerle yapılan iftar buluşmaları, modern çağda bireyselleşerek yalnızlaşan insanlara aynı zamanda sosyalleşme imkânı da sağlamaktadır. İftar davetlerinde yatılı Kur'an kurslarında okuyan hafızlık öğrencilerini, Sosyal Hizmetler Müdürlüğü bünyesinde barınan çocukları ve huzurevinde yaşayan yaşlıları da unutmamak, mümkünse eve iftara davet etmek, ev müsait değilse ziyaret ederek ikramda bulunmak bu ayın ruhuna uygun güzel bir davranıştır. Bu ay vesileyle daha çok ikram edenler, Allah'ın nimetlerini başkalarıyla paylaşanlar hem sevap kazanmakta hem paylaşmanın huzurunu ve sevincini yaşamaktadır. İftar sofralarının gösterişe dönüşmemesine, zenginlerin zenginleri ağırladığı ve güç gösterisine dönüştüğü ortamlar olmamasına dikkat etmek gerekir; zira bu tür etkinlikler, bu ayın gerçekleştirmek istediği gayeye uygun değildir.

Beden sağlığının sadakası olan fitre, bayram sabahına kadar yapılması gereken vacip bir mali ibadettir. Fitre sadece zenginlerin değil, muhtaç durumda olmayan orta halli kimselerin de mükellef olduğu bir ibadettir. Peygamberimiz (s.a.v.), "Az sadaka çok belayı def eder." buyurmaktadır.

"Sadakalar bir nevi manevi sigorta işlevi görmekte, hem kazancımızı korumakta hem de hanemize bereket getirmektedir."

Başımızdan geçen kritik anları, saniye farkıyla atlattığımız tehlikeleri hatırladığımızda sadakanın önemi daha iyi anlaşılmaktadır. Sadakalar bir nevi manevi sigorta işlevi görmekte, hem kazancımızı korumakta hem de hanemize bereket getirmektedir.

Mülkün gerçek sahibi Allah'tır, insan zimmetinde bulundurduğu malın emanetçisi durumundadır. Zekât, Allah'ın zengin malından fakire ayırdığı hissedir. Dolayısıyla zekât, fakirin hakkıdır. Zekât, bir lütuf değil; dinî bir mecburiyettir, yani farzdır. Zengin Müslümanlar, fakirin hakkını hak sahiplerine ulaştırmakla yükümlüdürler. Zekât vermeyenler ise fakirin hakkının ihtiyaç sahiplerine ulaşmasını engellemiş olmaktadır. Unutmamak gerekir ki, ahirete sadece kazancımızdan önden gönderdiklerimizi, yani hayır olarak verdiklerimizi (zekât, fitre, sadaka, infak) götürebilmek mümkündür. Cami, Kur'an kursu vb. hayır kurumlarına yapılan bağışları fitre ve zekâtın dışında tutmak gerekir. Zira fitre ve zekât fakirin hakkıdır.

Yardım yapılacağı zaman, hayrın gerçek ihtiyaç sahibine ulaşması için yakın komşu ve akrabalarla başlamak üzere muhtaç durumda olanları araştırmak ve doğru tespit yapmak gerekir. Özellikle yakın akrabalar arasında çeşitli sebeplerden kaynaklanan kırgınlıkları da davetler ve karşılıklı ziyaretlerle ortadan kaldırmak mümkündür. Yardım yaparken de ihtiyaç sahibini incitmemeye, kendini ezik hissettirmemeye azami gayret

gösterilmelidir. Aksi hâlde, yapılan yardımın bir kıymeti kalmaz.

Ramazan ayında birçok alanda görülen yardımlaşma, Müslümanlar arasında insanca dayanışma kültürünü de geliştirmektedir. Yardımlaşma kültürü, milletimizin çok kıymetli değerlerinden olduğu için özenle korunması ve yaşatılması gerekmektedir. Fakat yardımlaşma ve dayanışma kültürel bir etkinlik olarak değil, Allah rızası için yapılmalıdır.

Ramazan ayı vesilesiyle bazı belediyelerin çeşitli eğlenceli etkinlikler düzenledikleri, teravîh namazı esnasında meydanlarda sanatçılara konser verdirdikleri görülmektedir. Eğlencelere katılan vatandaşlar da Ramazan ayının ruhuyla bağdaşmayacak şekilde eğlenmektedirler. Bu tür etkinliklerin, Ramazan ayının manevî atmosferini zayıflatma amacı taşıyorsa bile- şuursuzca yapılmış programlar olduğunu üzüler ifade etmek durumundayız. Şair Necip Fazıl da Ramazan ayında yapılan eğlence programlarını eleştirerek şöyle demiştir:

*Karagöz seyri değil, gözyaşı dökme ayı,
Bilinmezi bilirler bilseler ağlamayı.*

Peygamberimiz (s.a.v.), “Mü’minler bir

bina gibidir. Birine bir acı isabet etse bütün beden bunu hisseder.” buyurmaktadır. Filistin’de 80 yıldır devam eden ve son dört ayda da soykırıma dönüşen vahşeti, şehit olan kardeşlerimizi ve şehitlerin yakını olan mağdur ve mazlum Müslümanları da düşünmek gerekir. Filistin’de ve dünyanın çeşitli Müslüman bölgelerinde mağdur ve mazlum Müslümanlara sadece dua etmekle yetinmemek, bu bölgelere yardım ulaştırmaya çalışan vakıf ve derneklere imkânlar ölçüsünde destek olmayı insani ve İslâmî bir görev olarak görmek gerekir.

Bir atasözümüzde “Biri yer, biri bakar; kıyamet ondan kopar.” denilmektedir. Yardımlaşma kültürü, zenginlerin fakirlere merhametle yaklaşmasını ve insanî duyguların canlı kalmasını sağlamakta, fakirlerin de zenginlere hasetle bakmasına engel olmakta ve toplumsal barışa da önemli katkılar yapmaktadır. Müslümanlar arasında dayanışma çok değerli bir erdemdir, gayrimüslimlere el açmak ise zilletir. Bu ikisini birbirine benzetmek ise çarpık bir kıyasın ürünüdür ve mantıklı düşünebilen birinin yapabileceği bir kıyaslama değildir.

Ramazan ayınız mübarek, kazancınız bereketli, hayırlarınız makbul olsun.

“Çanakkale Geçilmez”

Namus için kükreyip, vatan için öldüler,
Onlar Gelibolu'da en nadide güldüler,
Kanlı sırttan aşığı, sürünerek geldiler,

O gün yardıma koştu dağın aslanı, kurdu,
“Çanakkale geçilmez” diyordu şanlı ordu.

Baharda kan ağladı, Karayürek deresi,
Vahşeti yok etmekte, kurtuluşun çaresi,
Üstündeki gömlekle sarılırken yarası,

Omzunda kurşunla Mehmet, nöbete durdu,
“Çanakkale geçilmez” diyordu şanlı ordu.

Gülleler yağıyordu, Mehmetçiğin eline,
O gayret kuşağını doluyordu beline,
Kelime-i tevhitte, girip hücum seline,

Her biri bir küheylan, her biri devi vurdu,
“Çanakkale geçilmez” diyordu şanlı ordu.

Her ateş yığnında döküldü bir kaç fidan,
O gencecik civanlar koptu anadan, yardan,
Bir an ödün vermedi yurdundan, şehriyardan,

Mehmet Hakk'a yürürken nazlı eşini sordu,
“Çanakkale geçilmez” diyordu şanlı ordu.

Bazen sivil urbalı, bazen tüfeksiz gitti,
Nafakasız aç, susuz dağları mesken etti,
Gücü iman kaynağı, dev bir orduya yetti,

Yeşil çimen üstüne uzanan beyaz nurdu,
“Çanakkale geçilmez” diyordu şanlı ordu.

Rabia BARIŞ

ORHAN GAZİ GELİYOR

► Sait ÖZER

Yazar: Metin Özdamarlar

Yayınevi: Eğlenceli Bilgi

Yayın yeri ve yılı: İstanbul/2020

Sayfa sayısı: 150 Yaş aralığı: 14+

İşlenen konular: çalışkanlık, cömertlik, liyâkat, ileri görüşlü olmak, dine ve devlete hizmet...

Orhan Gazi, Osmanlı padişahları arasında tahta geçişte ikinci, tahtta kalma süresinde ise üçüncü padişahtır. 37 yıl hükümdarlık yapmıştır. (Uzun süre tahtta kalan diğer padişahlar: Kanûnî Sultan Süleyman 46 yıl, IV. Mehmet 39 yıl.) Kaynaklara göre Orhan Gazi orta boylu, mavi gözlü ve kumral sakallıydı. Yumuşak huylu, şefkatli ve merhametliydi. Örgütleyici bir yöneticilik anlayışı vardı. Devlet işlerinde planlı hareket ederdi. Çok çalışkandı. Az yer, az uyur; zamanının büyük çoğunluğunu çalışmaya ayırırdı. Son derece disiplinli idi. İleri görüşlüydü ve devletin bekasını her şeyin üstünde tutardı. Çok cesurdu. Düşmanları bile onun bu özelliğini binlerce kilometre uzakta anlatırdı. İlme büyük önem verir, ilim adamlarını korur ve onları desteklerdi. Askerlerine de ayrı bir değer verir, onların her türlü ihtiyacı ile yakından ilgilenirdi. Hayırsever bir insandı. Osmanlı şehirlerini hiçbir dil, din, ırk ve mezhep ayrımı yapmadan, insanların faydalanabileceği hayır kurumları ile donatmıştı. Hatta onun zamanında fakirlik kalkmış, zekât ve sadaka verilecek insan bulunamaz hale gelmişti.

Yukarıda kimi özelliklerinden bahsettiğimiz Orhan Gazi, uzun süren hükümdarlığında 16 bin kilometrekare olan Osmanlı topraklarını yaklaşık altı kat artırarak 95 bin kilometrekareye çıkarmıştır. Daha da mühimi, Osmanlı Beyliği onun zamanında Osmanlı Devleti olmuştur.

Orhan Gazi'nin yukarıda saydığımız özelliklerine ek olarak -hususen sınavlara hazırlanan öğrencilere faydası olabileceği düşüncesiyle- şu bilgileri madde madde yazmakta fayda olacağı kanaatindeyiz:

a) Osmanlıda ilk Divan teşkilatını o oluşturmuştur.

b) Osmanlıda askerî teşkilatın ilk tohumlarını o atmıştır.

c) İlk medrese onun zamanında kurulmuştur. İznik'te 1331'de kurulan bu medresenin meşhur hocası Davûd-u Kayserî'dir. Davûd-u Kayserî, günlük 30 akçe gibi, o zamanın çok yüksek bir ücretine bu medresede ders vermiştir.

ç) İlk gümüş Osmanlı parası onun zamanında bastırılmıştır.

d) Bursa onun zamanında fethedilmiştir.

e) Osmanlı padişahları arasında "sultan" ünvanını ilk defa Orhan Gazi kullanmıştır. (Burada dikkat edilirse ünvan kelimesi ünvan değil ünvan şeklinde yazıldı zira TDK aldığı son kararlar bu kelimeyi artık "ünvan" değil, "ünvan" şeklinde yazmaktadır; bu da öğrençilerimize bir katkı olsun.)

Metin Özdamarlar tarafından kaleme alınan Orhan Gazi Geliyor adlı çalışma Giriş ve Kaynakça ile birlikte yirmi dokuz bölümden oluşuyor. Kitap, yazarın bu türde kaleme aldığı diğer çalışmalarında olduğu gibi, bol karikatürlü; bu durum bir tarih kitabının okuru yoran ağır anlatımını kırıyor. Kitabın boyutu da diğer bir güzelliği. Kitap, rahat taşınabilecek tarzda tasarlanmış. Yazarın anlatımı / üslûbu da okumayı kolaylaştırıyor ve akılda kalıcılığı artırıyor.

Orhan Gazi, devletin sınırlarını Bizans İmparatoru Kantakuzen'in kızı Theodara ile evlenerek Rumeli'ye taşımıştır. Osmanlı Devleti'nin buradaki başarılarında Orhan Gazi'nin oğlu Süleyman Paşa'yı da hatırlamak gerekir.

Beylikten devlete uzanan yolda Orhan Gazi önemli bir başarı ve görev üstlenmiştir. Orhan Gazi Geliyor'da bizlere bu büyük devlet adamını hatırlatan, bilmediğimiz yönlerini tanıtan yazarı da tebrik etmek isteriz.

ÜÇ MAYMUN

 Raziye SAĞLAM

“Filistin’de İsrail tarafından bütün dünyanın gözü önünde camisinden hastanesine, okulundan bütün yerleşim yerlerine kadar bombalama ve soykırım devam ediyor.”

Daha önceki yazımda bahsettiğim gibi, Yunanistan'dan cennet vatanımıza İpsala Sınır Kapısı'ndan giriş yaptık. İstanbul'a dönmeden Edirne'ye gideceğiz. Muhteşem Selimiye'de namaz kılmak, meşhur yaprak ciğerinden yemek için biraz heyecanlandık doğrusu. Zaten Edirne müzeleri, Meriç Nehri ve Köprüsü, Arastası ve daha birçok güzellikleriyle insanı kendine çeken bir şehir. Özellikle II. Bayezid Külliyesi Sağlık Müzesi, ecdadı daha iyi tanımak ve tanıdıkça bir kez daha hayran olmak için mutlaka görülmesi gereken bir müze.

Cümlelerin bildiği gibi, Selimiye Camii gelmiş geçmiş en büyük mimar ve bir o kadar da güzel insanlardan biri olan Mimar Sinan'ın "ustalık eserim" dediği bir şaheserdir. Kılanlar da bilir ki Selimiye Camii'nde namaz kılmanın verdiği haz bir başkadır. Çocukluğum Fatih Camii'ne yakın bir çevrede geçti. Belki bu sebepten tarihî camilere ayrı bir muhabbettim oldu hep. Bu camilerde namaz kılmanın tadı bir başkadır ve her kıldığımda "Ecdaddan Allah razı olsun. İyi ki zamanında bu eserleri yapmışlar." diye dua etmekten kendimi alamam.

Edirne'ye birkaç ay önce geldiğimde restorasyon çalışması nedeniyle caminin büyük bir kısmı kapalıydı. Bugünlerde çalışmalar hâlen devam ediyordu ama bu hâliyle bile yine aynı ihtişamı ve insanın gönlüne işleyen manayı hissetmemizi sağlıyordu. 1913 yılında Bulgar işgalinde Selimiye Camii'nde muhafaza edilen çok sayıda el yazması Kur'an-ı Kerim ve daha başka birçok eser yağmalanarak çalındı. Savaşın da bir ahlakı vardır ve bu ahlak masum halka ve çocuklara saldırmayı, mabetlerin bombalanmasını kabul etmez. Ancak Selimiye Camii top atışına tutuldu ve caminin bazı yerlerinde hasar meydana geldi. Edirne tekrar alındığında, Bulgarların

bu davranışlarını bütün dünya görsün diye, Atatürk, kubbesindeki top mermisinin açtığı hasarın onarılmamasını emretmiştir.

Şimdi Filistin'de İsrail tarafından bütün dünyanın gözü önünde camisinden hastanesine, okulundan bütün yerleşim yerlerine kadar bombalama ve soykırım devam ediyor. Şehid olanların sayısı 27 bini geçti. En az 17 bin çocuk öksüz ve yetim hatta ailesiz kaldı ve son gelen haberlere göre, kalanlar da İsrail askerlerinin gelen yardımları engellemesi yüzünden açlığa mahkûm edilmiş durumda. Onlar bu zulmü yaparken medenî(!) Batı üç maymunu oynuyor. Mehmet Akif'in dediği gibi, "Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar!" ve bu canavar mazlumları yok ederken, İslam ülkelerinin artık tam bir birlik hâline gelmesi gerekmiyor mu?

III. MUSTAFA'NIN KELEBEK ÖMÜRLÜ KIZI HİBETULLAH SULTAN

▶ Bengisu HAYAT

“Hibetullah Sultan’ın 3 yaşındayken, 1762 yılı ortalarında, hayata gözlerini kapadı. Ruhu için inşa edilen çeşmenin kitabesinde de yazdığı üzere, gül bahçesinin goncasıyken, daha açmadan soldu.”

Annesi, Mihrişah Sultan'dır. İsmi Heybetullah, Heyyibetullah şeklinde de geçmektedir. Doğum tarihi hakkında ihtilaf vardır. 1759 yılı Mart ayında doğmuş olması ihtimal dâhilindedir.

Sultan I. Mahmud ve III. Osman'ın çocukları olmadığı için hanedan mensupları, saray, devlet ve halk dört gözle Sultan III. Mustafa'nın doğacak çocuğunun haberini bekliyordu. Doğum şenliklerinin hazırlıklarına kırk gün öncesinden başlanmıştı.

Nihayet Padişah'ın ilk çocuğu olarak Hibetullah Sultan dünyaya gelince, doğum, tüm İstanbul halkına davul zurnalar eşliğinde tellallar vasıtasıyla ilan edildi. Şair Haşmet, doğumuna şöyle tarih düştü:

*Bende bir vâki' olur böyle dilâra tarih
Oldu gûna tarab âver Hibetullah Sultan*

Babası III. Mustafa, önce yedi gün sonrasında üç gün daha ilave ettirerek, toplamda 10 gün 10 gece büyük şenlikler yaptırdı. Öyle ki yaklaşık otuz yıldır sarayda ve Dersaadet'te, bu çapta bir vilâdet şenliği tertiplenmemişti.

Doğum münasebetiyle düzenlenen donanma ve kutlamaları, Sadrazam Ragıp Paşa'nın emriyle "Vilâdetnâme-i Hibetullah Sultan" başlığıyla (surnâme) kaleme alma vazifesi de Şair Haşmet'e düşmüştü.

Doğumuyla sarayı, devleti ve tüm şehri İstanbul'u sevindirip ayağa kaldıran minik Hibetullah Sultan'ın ömrü, ne yazık ki, vefa etmedi. 3 yaşındayken, 1762 yılı ortalarında, hayata gözlerini kapadı. Ruhu için inşa edilen çeşmenin kitabesinde de yazdığı üzere, gül bahçesinin goncasıyken, daha açmadan soldu. Narin bedeni, babası Sultan III. Mustafa'nın Laleli Camii'ndeki türbesine defnedildi.

Çok hayırsever bir sultan olan validesi Mihrişah Sultan, küçük kızının pak ruhu için 1791'de, Hibetullah Sultan Çeşmesi'ni yaptırmıştır. Çeşme, İstanbul'un Üsküdar ilçesi Salacak Mahallesi'nde Tosunpaşa Sokak'ta bulunmakta olup maalesef suyu akmamaktadır. Çeşmenin kitabesinde -günümüz Türkçesiyle- adeta ağıt niteliğindeki şu duygusal sözler yazılıdır:

*Hazreti Valide Sultan ahlak edindi gayreti
İhsan kaynağı kendinden coşkun merhameti
Yani o Sultan Selim Hazretlerinin annesi
Lütfuyla can verir gayretleri susuzlara
İşte bütün bu iyiliklerle donatılmış çeşme ile
Çeşmeler yaptırdı her tarafa, cihanı doyurdu
suya
Hem sevabını bağışladı Hibetullah'ına
Ruhu bahtiyar olsun bitmeyen bir hayırla
Çünkü o bu âlemden bekâr bir halde
Daha gül bahçesinin goncasıyken çocukken
öldü
Taze temiz pak ruhu solmasın gül gibi
Böyle arayarak Kevser şefkatini gösterdi
Merhamet bahçesi onun kendisidir hem de
Sultan Selim Han
Duralar büyüklükleriyle durdukça cihan
Ey Vehbi! Ben de ona söyledim iki tarih
Lakin açık bir tamiye var ikinci mısrada
Valide Sultan'daki çeşme de coşkun cömertlikle
Hibetullah Sultan'ın ruhunu kandırdı suya*

ÇOCUKLARIMIZI ORUCA “TEKNE ORUCU” İLE ALIŞTIRMAK

▶ M. Emin KARABACAK

“Ergenlik öncesi çocuklara oruç farz olmadığı için çabaları övülmeli. Onları zaman zaman ödüllendirmeli. Fakat övgü ve ödül abartılmamalıdır.”

Ramazan deyince biz anne babaların aklına genellikle eski Ramazanlar özellikle de çocukluğumuzda tuttuğumuz oruçlar gelir. Çocukluğumuzda oruç deyince de aklımıza ilk tekne orucu gelir. Onun için çocukluğunda oruca tekne orucu ile başlamayan yoktur diye düşünüyorum.

Peki, 'tekne orucu' nedir?

Eskiden Ramazan ayında sahura kalkıp niyetlenen çocukların, acıktıklarında mutfaklardaki ekmek teknelerinin arkasına geçerek yemek yemeleri, sonra da oruçlarına kaldıkları yerden devam etmelerine "tekne orucu" adı verilmektedir. Yani çocukların gün içinde belirli bir süre aç kalıp oruç tutmasıdır.

Tekne orucu tutmayan yoktur, demiştim. Ben de tekne orucunu benden iki yaş büyük ablam sayesinde tuttum. Malumunuz, çocuklar zamanlarını daha çok kendinden bir büyük ya da bir küçük kardeşleriyle geçirirler. Bu zaman geçirme sürecinde en iyi paylaşımları da en büyük kavgaları da onlarla yaparlar. Çocuklarımızda da buna şahit olabilmekteyiz. Neyse, bizim konumuz kardeş kıskançlıkları ya da kardeş kavgaları değil; onu da başka bir zaman paylaşırız.

Gelelim tekne orucumuza...

Okul öncesi ve ilkokul 1. sınıfa başlayınca ablamla zaman zaman tekne orucu tutardık. Oruç için sahura kalkardık. Aramızda tatlı bir rekabet de vardı. Akşama kadar dayanacağımız. Fakat öğleye doğru ben mutfakta dolanmaya başladım. Ama gururluydum orucu bozmamak için... Benim halimi gören annem, "Oğlum, bir şeyler ye; ondan sonra devam et." dese de ablamın görmesinden ve duymasından çekiniyordum. Annem de "Ablan dışarıda, seni görmez." derdi. Annemden kimseye söylemeyeceğine dair sözü de alınca hızlıca yer, sonra orucuma kaldığım yerden devam

ederdim. Bazen ikindileri de yerdim. Akşama doğru sanki oruç tutmuş gibi açlık nazlanması da yapardım. Akşam iftarı açınca ablama oruç tutmuş gibi havamı da atardım.

Sonra ilkokul 2. sınıfa başladık. Yine tekne orucuna devam ederken arife günü öncüsinden ablam başladı; "Mehmet, arife günü oruç tutmak o kadar sevap ki kurtlar kuşlar, bütün canlılar oruç tutar. Kurtlar, kuşlar oruç tutuyorsa senin de tutman lazım." derdi. Ben de o gazla arife günü teknesiz ilk orucumu tuttuğumu hatırlıyorum.

Köyde büyüdüğümüz için doğa ile iç içe olduğumuzdan ablama arife günü şu soruyu sorduğumu hatırlıyorum: Abla, sen "Arife günü kurtlar kuşlar oruç tutar." dedin fakat serçeler, evimizin önüne tavuklar için attığımız yemleri yiyorlar. Bunlar oruç tutmuyor. Ablam da: "Mehmet, bak; komşumuz Ayşe teyze de oruç tutmuyor. Niye? Yeni bebeği olduğu için. Çünkü oruç tutarsa bir şey yiyemeyecek, çocuğuna da süt emziremeyecek. Çocuk da annesinden süt emmeyince aç kalacak ve büyüyemeyecek. Bu yem yiyen kuşların da civcivleri var, onun için yiyorlar. Bak, dut ağacındaki kuşlar yemiyorlar, bize bakıyorlar. İşte onlar oruç tutuyor." derdi. (İmam hatipte

okurken Ayşe teyzenin oruç tutmamasının asıl nedeninin lohusalık olduğunu öğrendim.)

İlkokul 3. sınıfta iken Ramazan ayı gelince ablam bu sefer; "Mehmet, sen artık büyüdün; bu yıl 3 gün oruç tutacaksın. Birincisini orucun ilk günü, ikincisini orucun 15. günü, üçüncüsünü de arife günü tutacaksın." demişti. Geçen yıl arife günü tuttuğumuz için, bir de büyüdüğümüze göre, tamam dedik. O yıl da teknesiz üç gün oruç tttuk.

4. sınıfa geçince -ablamız tarafında- bizim oruçlar haftada ikişer gün olmak üzere 8 güne çıktı. Yani pazartesi ve perşembe günleri. Neden diye sorduğumuzda; "Cumartesi, pazar tatildesin; top oynarken acıkırsın, tutamayabilirsin. Onun için pazartesi tutarsın, iki gün dinlenirsin; sonra perşembe tutarsın." dedi.

5. sınıfa gelince ablam; "Mehmet, bak! Sen kocaman oldun, bu yıl ilkokulu da bitireceksin. Bu yıl orucu bir gün yiyeceksin, bir gün tutacaksın." dedi. O zamanlar adını tam bilmesem de Davut (a.s.) orucu tutturmuş ablam bana.

Sonra ilkokul bitti, biz de ilçedeki imam hatip lisesinin orta 1. sınıfına kaydolduk. 6. sınıftaki orucumuz bizim için tam oldu. Çünkü hem büyüdük hem de imam hatibe başladık. Sorumluluğumuz artınca biz de sorumluluklarımızı -Allah'a şükür- kazasız olarak bugünlere kadar getirdik.

Psikoloji eğitimi almış biri olarak şimdi düşünüyorum da psikolojinin p'sinden anlamayan ablam, benim oruç psikolojimi çok iyi anlamış ve uygulamıştır. Psikolojinin p'sini bilmeyen ablamın bana uyguladığı eğitimin geri planında rahmetli anne babamdan aldığı eğitimin olduğu da bir gerçektir.

Çocukları Tekne Orucuna Alıştırırken Nelere Dikkat Etmeli?

1. 0-6 yaş arası, çocukların karakterinin oluştuğu en önemli yaş aralığıdır. Bu süreçte, anne babalar çocuklarına en iyi şekilde model olmalıdırlar. Yani çocuklara anlattıklarıyla davranışları arasında tutarlılık olmalıdır.

2. Efendimiz (s.a.v.)'in, "Çocuklarınız yedi yaşına geldiklerinde onlara namazı emredin..." buyurduğu gibi, çocuklarımıza namaz gibi orucu da emretmemiz gerekir. Emretmek derken biz bunu ergenlik dönemine (ülkemizde kızlar 9-12, erkekler 12-15) kadar alıştırmak olarak algılıyoruz. Çünkü her şeyde olduğu gibi, ibadetlere alıştırmaya sürecinde de bir eğitim vardır. Bu süreci iyi değerlendirmek gerekir.

3. Çocuklara dinî değerleri anlatırken öncelikle kendimizi sevdirmeliyiz. Nasıl okulda çocuklar sevdiği öğretmenlerin derslerine korktukları öğretmenlerin derslerinden daha fazla çalışıyorlarsa işe kendinizi sevdirecek başlamalı. Yani kalbine giremediğimiz çocukların beynine de giremeyiz.

4. Amacımız, ergenlik öncesinde çocuklara oruç tutturmak değildir. Amacımız orucu sevdirecek alıştırmaktır. Bu sebeple oruç tutmamızı isteyen Allah'ı anlatırken cehenneme atan ve azap veren yönüyle değil de cennete koyan ve mağfiret eden yönleriyle anlatmalı.

5. Ergenlik öncesi çocuklara oruç farz olmadığı için çabaları övülmeli. Onları zaman zaman ödüllendirmeli. Fakat övgü ve ödül abartılmamalıdır.

6. Çocukların tekne orucu sürecinde oruç tutmaya bağlı olarak yapmış oldukları hatalar görmezlikten gelinmeli.

BERÂ BIN MA'RUR (R.A)

🎧 N. Nida DURAN

İkinci Akabe Biatı'na katılanlar içerisinde seçilen 12 temsilciden biri de Berâ bin Ma'rur'du. Hz. Berâ, Akabe'de Peygamberimiz'e biat ederken şu mealde bir konuşma yapmıştı:

"Bizi Muhammed'le şereflendiren ve sevgili kılan Allah'a hamd olsun. Biz Allah'a ve Rasûl'üne ilk davet edilenler değiliz. Ancak bu davete icabet edenlerin ilkiyiz. Allah ve Rasûl'ünün davetini işittik ve itaat ettik. Ey Evs ve Hazreç topluluğu! Allah, sizi diniyle şereflendirdi. Eğer dinleyip itaat etmeyi memnuniyetle kabullenmişseniz, Allah'a ve Rasûl'üne itaat ediniz.

Seni hak din ile gönderen Allah'a hamd olsun ki kendimizi ve aile efradımızı koruyup esirgelediğimiz şeylerden seni de korur ve esirgeriz. Biz, vallahi, savaşmasını iyi bilen kimseleliz."

Hz. Berâ, Medine'de İslamiyet'in yayılması için canla başla çalıştı. Birçok kimsenin İslamiyet'le müşerref olmasına vesile oldu.

İslâmiyet'in ilk yıllarında Müslümanlar, Kudüs'e yönelerek namaz kılıyorlardı. Kible henüz Kâbe'ye çevrilmemişti. Bu durum, Hz. Berâ'yı son derece mahzun ediyordu. Kâbe'ye yönelerek namaz kılmayı çok arzuluyordu. Hatta bir seferinde Mekke'ye giderken namazda Kâbe'ye karşı durmuştu. Diğer sahabiler, onun bu davranışını hoş karşılamadılar. Mekke'ye vardıklarında Hz. Berâ durumu Rasûlullah'a sordu; "Yâ Rasûlallah! Ben Kâbe'yi arkama almamayı, namazımı ona müteveccihen kılmayı uygun gördüm. Fakat

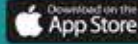
arkadaşlarım bana muhalefet ettiler. Siz ne buyurursunuz?" Rasûlullah da "Sen şimdilik bir kible üzerinde bulunuyorsun. Keşke biraz sabretseydin!" buyurdu. Bunun üzerine Hz. Berâ, namazlarında artık diğer Müslümanlar gibi Kudüs'e yöneldi.

Hz. Berâ, Rasûlullah'ın Medine'ye hicretinden biraz önce hastalandı. Bu hastalıktan kurtulamayacağını anlamıştı. Dilediği yere sarf etmesi için malının üçte birinin Peygamberimiz'e verilmesini, üçte birinin Allah yolunda harcanmasını, üçte birinin de çocuklarına kalmasını vasiyet etti. Peygamberimiz'in Medine'ye hicret ettiğini göremeden de vefat etti.

Berâ (r.a.), hac mevsiminde Kâbe'ye geleceğine dair Peygamberimiz'e vaatle bulunmuştu. Hastalandığında, "Rasûlullah'a olan vaadim sebebiyle beni kabrimde Kâbe'ye karşı çeviriniz. Çünkü ben geleceğime dair kendisine söz vermiştim." dedi. Yakınları onun vasiyetini yerine getirdiler.

Peygamberimiz, Medine'ye hicret ettiğinde sahabilerle birlikte Hz. Berâ'nın kabri başına gitti. Saf bağlayıp cenaze namazını kıldı."Allah'im, onu affet, ona rahmet et, ondan razı ol!" diyerek duada bulundu. Böylece Hz. Berâ, "ilk defa namazda Kâbe'ye yönelen, ilk defa kibleye karşı defnedilen ve kabri üzerinde Peygamberimiz tarafından ilk defa cenaze namazı kılınan sahabi" olma şerefini kazandı. Allah ondan razı olsun!

Nasihât Takvîmî Mobil Uygulamasını Android ve iOS için indirebilirsiniz.

Nasihât Takvîmî

ARTIK CEBİNİZDE!

NASİHAT TAKVİMİ

Nasihât Yayınları tarafından hazırlanan Nasihât Takvîmî'ni mobil telefonunuzdan takip edebilirsiniz.

- Namaz Vakitleri
- Bilgilendirici İçerikler
- Tebrik Kartları
- Dini Gün ve Geceler
- İmsakiye
- Kible Bul

El-Kâdir

Tek Başına Dilediğini Yaratan

El-Kâdir, "gücü yetmek, bir şeyin ölçü ve miktarını belirlemek, kıymetini bilmek" mânâsındaki kadr kökünden türemiş sıfat kalıbında bir isim olup, "kudret sahibi, her şeye gücü yeten" anlamına gelir. El-Kâdir olan Yüce Allah, istediği şeyi yaratır, istediğini yok eder, istediğini değiştirir ve istediğini de yeniden yaratır. Çünkü O, yaptıklarından sorumlu değildir. Yüce Allah'ın el-Kâdir'le aynı mânâyâ gelen el-Kadîr ismi, dilediğini hikmetinin gerektirdiği şekilde -fazlalık ve eksiklik olmaksızın- yapan demektir. Bundan dolayı, Allah'tan başka hiçbir varlık el-Kadîr vasfıyla nitelendirilemez. Yüce Allah'ın en güzel isimleri arasında yer alan El-Kâdir ve el-Kadîr, tam bir kudret mânâsına delâlet eder. Bunun karşıtı olan âcizlik, O'nun hakkında asla düşünülemez. Allah'tan başkası da bu vasıfla nitelendirilemez. Çünkü Allah'tan başkası, kudret ve iktidarda sonludur. Hiçbir şey O'na mânî olamaz; mutlak egemenlik ve mutlak tasarruf O'na aittir. Yoktan yaratmak, var olanı yok etmek, en uygun olanı kulları için yaratmak, O'nun engin kudretindedir. "Bir şeye 'Ol!' dediği zaman hemen olur." Yüce Allah'ın kudreti kadîmdir, ezelîdir. Cenâb-ı Hak, Kur'ân-ı Kerim'de gücünü, farklı misaller vermek sûretiyle bizlere anlatır. Bunlardan birisi de yaratılıştaki cereyan eden mutlak gücün "yağmur-bitki" örneğiyle anlatılmasıdır. İnsana, yaratılış amacının darb-ı mesel yoluyla anlatılması, anlamada kolaylık içindir. İnsan da bayağı bir sudan yaratılmıştır. Bir bitki gibi varlığını sürdürdükten sonra, ruhunu Allah'a teslim edecektir. Bütün bu işleri yaratan ve yöneten, mutlak kudret sahibi Allah'tır. İşte şu âyette, mutlak kudret ve iktidar sahibi olarak, Allah'ın muktedir vasfı tek başına gelmiştir: "Onlara dünya hayatının örneğini ver: (Dünya hayatı), gökten indirdiğimiz yağmur gibidir ki onun sebebiyle yeryüzünün bitkileri boy verip birbirine kaşır. Fakat bütün bu canlılık, sonunda, rüzgârın savurduğu kuru bir çer çöpe döner. Allah, her şey üzerinde kudret sahibidir."

İnsan, irâdeli bir varlıktır. Yapılması mümkün olan iki şeyden birisini tercih etme mânâsına gelen irâde, tek başına bir fiili yerine getirmek için yeterli değildir. Irâdeden sonra bir de kudret gereklidir. Kudret, irâde sıfatına etki yapan bir başka sıfattır. Bu bağlamda; muktedir olma, hem Allah için ve hem de insanlar için kullanılır. Kudret; Allah için kullanıldığı zaman, O'nun her türlü âcizlik ve noksanlıktan münezzeh olması; insan için kullanıldığı zaman, insanın muhdes/sonradan olma bir kudretle fiillerini gerçekleştireceği mânâsına gelir. Allah'tan başka hiçbir varlık, mutlak kudret sahibi değildir. İnsan, nâkis bir kudrete sahiptir. Kaldı ki insanda potansiyel olarak bulunan bu gücü de yaratan Allah'tır. Bundan dolayı insanlar hakkında kudret, kazanan ve bu hususta tekellüf gösteren mânâlarına kullanılmıştır.

Ramazanda Biz

Bir gece vaktinde tatlı bir huzur
Sanki bekliyormuş kapıda hazır
Çirip kollarıma alıp götürüp
Bulutlar üstünde dünyaya nazır

Hakk'tan gelen rahmet kuşatır bizi
Hem ruhlarımızı hem hanemizi
Semadan bir melek sualler sorup
Hakk'a arzeyliyor bu halimizi

Bir sekinet indi sanki dünyaya
Tüm müminler daldı sanki rüyaya
Bu halde yaşayıp mahşere varıp
Çirip cennetine Hak diye diye

Bir ay değil on bir ay böyle olsa
Ramazan sevinci ruhlara dolsa
Gaflet çemberini ortadan yarıp
Sonbaharda solan gül gibi solsa

Kadir gecesinin kadrini bilip
Hakk'ın vadettiği beratı alıp
Sonunda giderek o güne erip
Kavuştuk bayrama huzura dalıp

Hulusi TATAR